

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

**Význam školy v rozvoji lokality
(případová studie Opočno)**

Blanka BARTOŇOVÁ

© 2011 ČZU v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Akademický rok 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Blanka Bartoňová

obor Podnikání a administrativa - k.s. Hradec Králové

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 16 určuje tuto bakalářskou práci.

Název práce: **Význam školy v rozvoji lokality (případová
studie Opočno)**

Osnova bakalářské práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Vymezení teoretického rámce a základních pojmů zkoumané problematiky
4. Dokumenty o regionálním rozvoji ČR se zřetelem na podporu oblasti vzdělávání
5. Přístupy k regionálnímu rozvoji (exogenní a endogenní pojetí)
6. Popis zkoumané lokality - Opočno
7. Sekundární analýza dat o uskutečněných aktivitách SŠ a ZŠ Nové Město nad Metují v Opočně
8. Empirické šetření o významu aktivit uskutečňovaných SŠ a ZŠ Nové Město nad Metují v Opočně pro zvýšení atraktivity Opočna
9. Závěr
10. Seznam použitých zdrojů
11. Přílohy

Rozsah hlavní textové části: 30 - 40 stran

Doporučené zdroje:

- Adamčík, S.: Regionální politika a management regionů, obcí a měst. Ostrava: VŠB Technická univerzita, 2000.
- Blažek, J., Uhlíř, D.: Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, klasifikace. Praha: Karolinum, 2002.
- Disman, M.: Jak se vyrábí sociologická znalost. Praha: Karolinum, 2002.
- Dokumenty o regionálním rozvoji.
- Hudečková, H., Lošťák, M., Ševčíková, A.: Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova. Praha: Reprografické studio PEF ČZU, 2008.
- Jehle R.: Pojetí endogenního rurálního rozvoje a jeho zavádění do regionální politiky v České republice. Zemědělská ekonomika 44, 1998 (1), str. 9 – 17.
- Kronika Opočna.
- Opočenské noviny. Měsíčník obce Opočno.
- Tvrký, L.: Trh práce a vzdělanost v regionálním kontextu. Ostrava: VŠB Technická univerzita, 2007.
- Vaško, M.: Cestovní ruch a regionální rozvoj. Praha: VŠE. 2002.
- Velký sociologický slovník. Praha: Karolinum, 1996.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Lucie Kocmánková**

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2011

Vedoucí katedry

Děkan

V Praze dne: 8. 3. 2010

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Význam školy v rozvoji lokality (případová studie Opočno)" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Opočně dne 31. března 2011

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí bakalářské práce Ing. Lucii Kocmánkové za odborné vedení práce, vstřícný přístup a cenné podněty, rady a připomínky, které mi v průběhu zpracování poskytla.

Význam školy pro rozvoj lokality (případová studie Opočno)

The importance of primary and secondary school in local development (a case study of Opočno)

Souhrn

Bakalářská práce hodnotí význam Střední a Základní školy, Nové Město nad Metují, a to zejména v souvislosti s aktivitami, které škola provozuje v Opočně v rámci cestovního ruchu a kultury. V teoretické části práce je vymezena politika EU a dokumenty o regionálním rozvoji České republiky. Z oblasti vzdělávání jsou vysvětleny finanční nástroje EU, které představují především jednotlivé operační a komunitární programy. Teoretická část práce je zakončena vysvětlením přístupů k regionálnímu rozvoji. V empirické části je uvedena zkoumaná lokalita – Opočno. Je provedena charakteristika města se zaměřením na školu. Bakalářská práce dále analyzuje data o aktivitách školy v Opočně, které přispívají ke zvýšení atraktivity města, tedy výstavu Vánoce v Opočně, Malé granty, projekty Leonardo da Vinci a Mezinárodní setkání sokolníků. Na základě empirického šetření lze konstatovat, že tyto aktivity částečně přispívají ke zvýšení atraktivity Opočna a mají význam pro celkové zvýšení ekonomické prosperity regionu. Jako doporučení je navržena spolupráce s dalšími aktéry regionálního rozvoje, udržování stávajících mezinárodních kontaktů a navazování nových. K uskutečňování těchto aktivit jsou nezbytné finanční prostředky. Jednou z možností se jeví financování z doplňkové činnosti, dále pak lepší čerpání z jednotlivých dotačních programů EU.

Klíčová slova: cestovní ruch, empirické šetření, Malé granty, Mezinárodní setkání sokolníků, projekt Leonardo da Vinci, regionální rozvoj, Vánoce v Opočně

Summary

Bachelor thesis assesses the importance of The Primary and Secondary school, Nové Město nad Metují, especially in the connection with the activities the school runs in Opočno for tourism and culture. The EU policy and the documents for regional development of the Czech Republic are defined in the theoretical part. The training explains the EU financial instruments, which are primarily various operational and community programs. The theoretical part is concluded by the explaining of the approaches to the regional development. The empirical part includes the site of the investigation - Opočno. There is a characteristic of the town focusing on school. Bachelor thesis also analyzes the data about the school activities in Opočno, which contribute to increase the attractiveness of the city, an exhibition of Christmas Opočno, Small Grants, Leonardo da Vinci, International Meeting of Hawkers. On the basis of empirical investigation it can be concluded that these activities contribute to increase the attractiveness of Opočno partially and their importance for the overall increase in economic prosperity of the region. It is recommended to cooperate with other actors of the regional development, to keep up the existing international contacts and making new ones. The necessary funding is needed for the implementation of these activities. One option is funding from additional activities, as well as better utilization of the EU subsidy programs.

Keywords: tourism, empirical investigation, Small Grants, International Meeting of Hawkers, Leonardo da Vinci, regional development, Christmas Opočno

Obsah

Seznam obrázků.....	9
Seznam tabulek.....	10
1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
3 Vymezení teoretického rámce a základních pojmů zkoumané problematiky	13
3.1 Politika Evropské unie	13
3.2 Nástroje a cíle kohezní politiky Evropské unie	13
3.3 Základní pojmy zkoumané problematiky	14
4 Dokumenty o regionálním rozvoji ČR se zřetelem na podporu oblasti vzdělávání	17
4.1 Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.....	17
4.2 Národní rozvojový plán České republiky 2007 – 2013	17
4.3 Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013	18
4.4 Strategie regionálního rozvoje České republiky 2007 – 2013.....	18
4.5 Programy 2007 – 2013 financované z fondů EU.....	20
4.5.1 Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost.....	21
4.5.2 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost.....	21
4.5.3 Operační program Výzkum a vývoj pro inovace.....	22
4.5.4 ROP NUTS II Severovýchod.....	23
4.6 Komunitární programy	24
5 Přístupy k regionálnímu rozvoji	25
5.1 Liberální endogenní paradigma regionálního rozvoje	25
5.2 Exogenní keynesiánský přístup	25
5.3 Extrémně intervencionistický marxisticko-socialistický přístup.....	26
5.4 Neo-endogenní přístup.....	26
6 Popis zkoumané lokality – Opočno	27
6.1 Historie Opočna	27
6.2 Základní charakteristika Střední a Základní školy, Nové Město nad Metují	28
6.2.1 Charakteristika pracoviště Opočno	28
6.2.2 Historie školy.....	30
7 Sekundární analýza dat o uskutečněných aktivitách SŠ a ZŠ Nové Město nad Metují v Opočně	32

7.1	Vánoce v Opočně.....	32
7.2	Malé granty	33
7.3	Program Leonardo da Vinci.....	34
7.3.1	Program Leonardo da Vinci 2000 - 2002	34
7.3.2	Program Leonardo da Vinci 2002 – 2004.....	35
7.4	Mezinárodní setkání sokolníků.....	38
8	Empirické šetření o významu aktivit uskutečňovaných SŠ a ZŠ Nové Město nad Metují v Opočně	39
8.1	Cíl empirického šetření	39
8.2	Použitá metoda	39
8.3	Analýza a interpretace řešení.....	40
9	Závěr	44
10	Seznam použitých zdrojů.....	45

Seznam obrázků

Obr. 1 Krychle s vyjádřením prostorových vztahů. http://www.garep.cz/publikace/referat-6.pdf	16
Obr. 2 Graf struktury žáků v Opočně ve škol. roce 2010-2011. Data z evidence SŠ Opočno. Vlastní zpracování.....	32
Obr. 3 Graf s počty návštěvníků výstav. Data z evidence SŠ Opočno. Vlastní zpracování.	36
Obr. 4 Graf průměrných výdajů na žáka z programu Leonardo da Vinci pro roky 2000-2002 a 2002-2004. Data z evidence SŠ Opočno. Vlastní zpracování.....	36
Obr. 5 Grafy finančních zdrojů a výdajů Programu Leonardo da Vinci pro roky 2000-2002 a 2002-2004. Data z evidence SŠ Opočno. Vlastní zpracování.....	37

Seznam tabulek

tab. 1 Vymezení regionů se soustředěnou podporou státu na období 2007 – 2013 Strategie regionálního rozvoje. Vlastní zpracování..	19
tab. 2 Operační programy pro rok 2007–2013. www.strukturalni-fondy.cz . Vlastní zpracování	20
tab. 3 Porovnání vývoje počtu návštěvníků vánoční výstavy. Data z evidence SŠ Opočno. Vlastní zpracování	33

1 Úvod

Ekonomický život společnosti probíhá v konkrétních místech, obcích a regionech a má tedy i lokální charakter. Cílem každého státu je vytvářet podmínky pro dosahování růstu životní úrovně jeho obyvatel, a toho nelze dosáhnout bez rozvoje míst, kde se ekonomické aktivity soustřeďují. Dochází k tomu, že města i regiony se snaží dosáhnout větší konkurenceschopnosti ve srovnání s jinými lokalitami. Naše společnost prochází v posledních letech významnými proměnami, které se projeví také v oblasti školství a vzdělávání. Ve vědomí lidí vzdělání často platí za podmínku a faktor blahobytu a sociálního pokroku a jeho nedostatek pak za překážku ekonomického startu, příčinu a známku sociální nerovinnosti. Proto se v regionálním rozvoji klade stále více větší důraz na profesní vzdělávání.

Tématem bakalářské práce je zabývat se významem školy pro rozvoj dané lokality. Pocházím z malého města Opočno, které leží v podhůří Orlických hor. Zde působí Střední a Základní škola, Nové Město nad Metují, která se od 1. ledna 2010 sloučila se Střední školou, Opočno, Nádražní 296. Důvodem výběru tohoto tématu je skutečnost, že jsem v letech 1992 až 2009 pracovala ve škole jako ekonomka. Kromě individuálního hlediska je vhodné dané téma řešit i ze společenského hlediska. Demografický vývoj výrazně ovlivňuje vzdělávací soustavu a v posledních letech nasvědčuje tomu, že na středních školách bude neustále ubývat studentů. Optimalizace školství je proto zaměřena na postupné rušení a slučování škol. Bakalářskou prací bych proto chtěla analyzovat a zhodnotit aktivity školy pro Opočno a přispět tak k jejímu zachování.

2 Cíl práce a metodika

Cílem bakalářské práce je na základě empirického šetření zhodnotit význam Střední a Základní školy, Nové Město nad Metují především v souvislosti s aktivitami, které škola provozuje v Opočně v rámci cestovního ruchu a posoudit, zda přispívá k rozvoji regionu.

Teoretická část práce je zaměřena na východiska regionálního rozvoje v souvislosti s politikou Evropské unie, jejími nástroji a cíli. Jsou vysvětleny základní pojmy regionálního rozvoje, pozornost je věnována aktérům regionálního rozvoje a jeho faktorům. Dále se práce zabývá legislativním rámcem české regionální politiky. Jsou představeny programové dokumenty pro období 2007 – 2013 se zřetelem na podporu oblasti vzdělávání a jsou vysvětleny přístupy podle principu účelovosti k regionálnímu rozvoji. Bakalářská práce charakterizuje jednak vnější rozvojové impulsy, které jsou představovány exogenním přístupem k regionálnímu rozvoji, pozornost je věnována také endogennímu pojetí, které je založeno na uvolňování a mobilizaci vnitřních faktorů a struktur na úrovni regionu směrem zdola nahoru.

V empirické části je uvedena zkoumaná lokalita – Opočno. Po počátečním představení Opočna a jeho historie je pozornost zaměřena na Střední a Základní školu, Nové Město nad Metují. Je provedena základní charakteristika pracoviště v Opočně. Z bohaté historie školy jsou vybrány stěžejní události. Dílčím cílem empirické části práce jsou ty aktivity pořádané školou, které mají vliv na cestovní ruch, kulturu a přispívají ke zvýšení atraktivity města. Jedná se především o tradiční akce - Vánoce v Opočně a Mezinárodní setkání sokolníků. V této části se práce zabývá grantovými zdroji a projekty, které přispěly k lepší prezentaci školy na veřejnosti - Malé granty T-Mobile a evropský program Leonardo da Vinci. Bakalářská práce sekundárně analyzuje tyto aktivity. Formou polostandardizovaných rozhovorů s pracovníky školy bylo provedeno empirické šetření o významu aktivit uskutečňovaných SŠ a ZŠ Nové Město nad Metují v Opočně. Na základě výsledků šetření je zformulován závěr, kde je zhodnocen význam školy pro rozvoj regionu a doporučeny možnosti spolupráce s dalšími aktéry regionálního rozvoje včetně dalších způsobů financování.

3 Vymezení teoretického rámce a základních pojmů zkoumané problematiky

3.1 Politika Evropské unie

Dne 1. května 2004 se stala Česká republika novým členským státem Evropské unie. Evropská unie usiluje o rovnoměrný hospodářský a společenský rozvoj všech svých členských států a jejich regionů. Toto úsilí se souhrnně označuje jako Evropská politika hospodářské a sociální soudržnosti, zkráceně kohezní politika. Cílem je, aby se zmírnily rozdíly mezi chudšími a bohatšími zeměmi EU. Evropská unie na tuto agendu vynakládá více než třetinu svého společného rozpočtu.

Politika hospodářské a sociální soudržnosti je založena na principu solidarity, kdy bohatší státy přispívají na rozvoj chudších států a regionů, aby se zvýšila kvalita života obyvatel celé EU.

3.2 Nástroje a cíle kohezní politiky Evropské unie

Hlavní nástroje realizace kohezní politiky představují v sedmiletém programovacím období 2007 – 2013 jednotlivé fondy EU:

- *Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)*
- *Evropský sociální fond (ESF)*
- *Fond soudržnosti (FS)*

V období 2007–2013 může Česká republika čerpat z fondů EU 26,96 miliard Eur. Přibližně 4 miliardy musí doplnit ze svého rozpočtu, protože EU financuje maximálně 85 % výdajů na aktivity uskutečněné v rámci regionální politiky. Pro programovací období 2007–2013 byly stanoveny tři základní cíle regionální a strukturální politiky Evropské unie:

1) *Konvergence*: Cíl Konvergence je zaměřen na podporu růstu a tvorby pracovních míst v nejméně rozvinutých členských zemích a oblastech. Tento cíl je zaměřen na regiony, jejichž hrubý domácí produkt na obyvatele měřený paritou kupní síly je nižší než 75 % průměru EU. Poskytnutá podpora bude zaměřena především na modernizaci a diverzifikaci ekonomické struktury členských států a regionů, rozšíření a zlepšení základní infrastruktury, ochranu životního prostředí, zlepšení kvality a schopnosti institucí

trhu práce, vzdělávacích systémů a sociálních a ošetrovatelských služeb, zvýšení investic do lidského kapitálu, adaptace veřejné správy, posílení administrativní kapacity národních a regionálních správ.

2) *Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost*: Tento cíl zahrnuje území Společenství mimo cíl Konvergence a týká se podpory regionálních programů pro regiony a orgány regionální správy podporující ekonomické změny v průmyslových, městských a venkovských oblastech.

3) *Evropská územní spolupráce*: Cíl zahrnuje regiony v blízkosti pozemních nebo mořských hranic, oblasti nadnárodní spolupráce definované s ohledem na opatření prosazující integrovaný územní rozvoj a podporu meziregionální spolupráce a výměny zkušeností.

3.3 Základní pojmy zkoumané problematiky

„Pojmem regionální rozvoj rozumíme růst socioekonomického a environmentálního potenciálu a konkurenceschopnosti regionů vedoucí ke zvyšování životní úrovně a kvality života jejich obyvatel. V tomto ohledu jde o dynamický a vyvážený rozvoj regionální struktury příslušného územního celku a jeho částí (regionů, mikroregionů) a odstraňování popřípadě zmírňování regionálních disparit“¹.

„Regionálními disparitami se rozumí rozdíly v úrovni hospodářského, environmentálního a sociálního rozvoje regionů v míře, která je celospolečensky uznána za nežádoucí. Za regionální disparity nelze považovat např. rozdíly vyplývající z rozmanitosti podmínek jednotlivých regionů a z nich vyplývající rozdíly v kvalitě života např. v městských nebo venkovských oblastech, kde se výhody a nevýhody navzájem vyvažují“².

Nástroj regionálního rozvoje je regionální politika na odpovídající národní, případně nadnárodní úrovni. „Regionální politika představuje soubor intervencí, zaměřených podle konkrétní situace státu a jeho regionů a podle očekávaných vývojových tendencí, na podporu opatření vedoucích k růstu ekonomických aktivit a k lepšímu územnímu rozložení v území a k rozvoji infrastruktury. Základní podmínkou je jasné

---

¹MMR. *Strategie regionálního rozvoje ČR*. [online]. [cit. 2011.01.10]. (dále cituji *Strategie regionálního rozvoje ČR*).

²*Strategie regionálního rozvoje ČR*.

definování priorit a koncentrace prostředků na tyto priority³.

Realizace regionální politiky je spojena se splněním tří základních předpokladů: existence meziregionálních rozdílů, politické vůle problémy řešit a ekonomických možností problémy řešení. V obecné rovině můžeme rozlišit několik typů aktérů regionálního rozvoje podle vztahů k řešenému problému⁴:

1) *Shareholders* – tj. subjekty, které jsou hlouběji zapojeny do procesu řešení či přípravy, aktivně se podílejí na regionálním rozvoji. Jsou to ti, co rozhodují.

2) *Stakeholders* – tj. subjekty, na které bude jistá aktivita působit, jsou to ti, o kterých je rozhodováno.

3) *Placeholders* – myšleno na územním principu, tj. subjekty, v jejichž zájmovém území se aktivita realizuje.

Aktéry regionálního rozvoje jsou⁵:

- zákonodárné složky státu (Poslanecká sněmovna a Senát),
- výkonné složky státu (Vláda, ústřední správní úřady a jimi řízené organizace),
- regionální rady (na úrovni regionů NUTS II) pro realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti,
- orgány samosprávy (na krajské a obecní úrovni),
- poradní a koordinační orgány (Řídící a koordinační výbor, Výbory regionálního rozvoje),
- rozvojové agentury s celostátní či regionální působností (např. Agentura pro rozvoj podnikání, CzechInvest, CzechTrade, Česká centrála cestovního ruchu),
- hospodářské a agrární komory, zájmová sdružení, zaměstnanecké a zaměstnavatelské organizace, agentury,
- instituce veřejného sektoru (školy, zdravotní a sociální zařízení, kulturní instituce aj.), nestátní neziskové organizace,
- subjekty soukromého sektoru,

Regionální rozvoj probíhá v prostoru a v čase. Základními faktory, které ovlivňují regionální rozvoj jsou⁶:

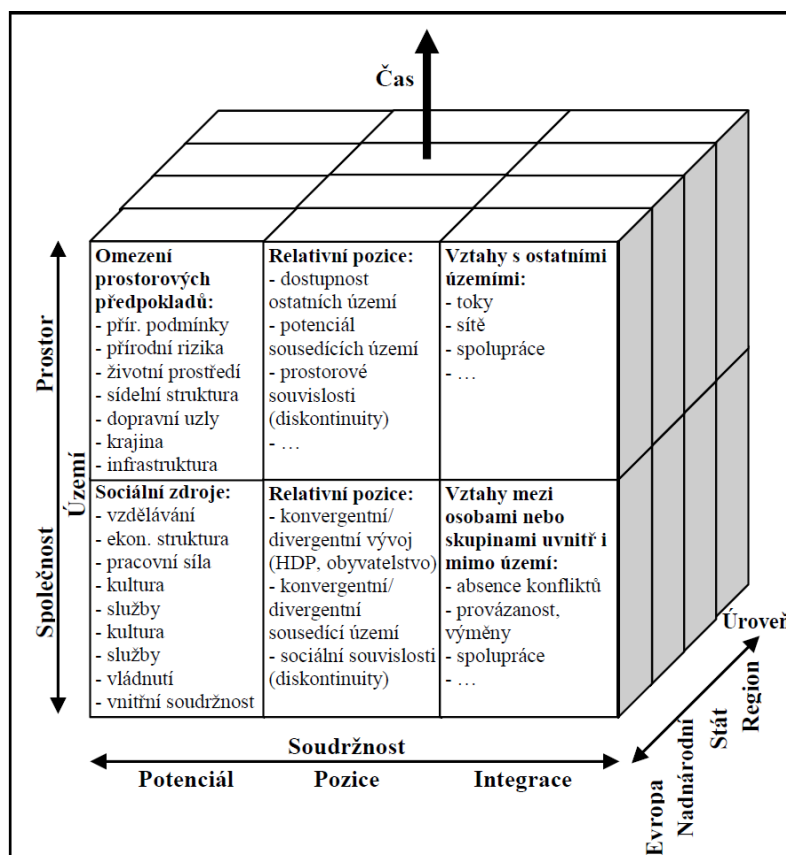
³Strategie regionálního rozvoje ČR.

⁴GAVLASOVÁ, I a kol. 2007. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*.

⁵KOLEKTIV AUTORŮ. 2007. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. s.156.

⁶Strategie regionálního rozvoje ČR.

- přírodní zdroje a přírodní prostředí jako dlouhodobé determinanty regionálního rozvoje,
- hmotné faktory v podobě jejich produkčního potenciálu a infrastruktury,
- nehmotné faktory – zejména inovace a schopnost jejich vytváření a šíření, dostupnost a účinné využití informační a komunikační technologie (ICT), institucionální prostředí,
- lidské zdroje s příslušnou úrovní dovedností a odborného vzdělání.

Obr.1 Krychle s vyjádřením prostorových vztahů

Zdroj: <http://www.garep.cz/publikace/referat-6.pdf>

4 Dokumenty o regionálním rozvoji ČR se zřetelem na podporu oblasti vzdělávání

4.1 Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

Základním dokumentem České republiky, který je spojen s politikou regionálního rozvoje, je zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje⁷, který vymezuje tyto oblasti podpory regionálního rozvoje:

- rozvoj podnikání,
- rozvoj lidských zdrojů a další opatření v oblasti trhu práce,
- výzkum a technologický vývoj,
- rozvoj cestovního ruchu,
- zlepšování vybavení regionu infrastrukturou a zajištění dopravní obslužnosti,
- rozvoj volnočasových aktivit a jejich infrastruktury,
- rozvoj sociálních služeb,
- zajištění dostupnosti a zlepšování úrovně poskytování zdravotnických služeb,
- ochrana životního prostředí, udržení kulturní krajiny,
- vznik právnických osob a tvorba programů v regionu sloužících k jeho celkovému rozvoji,
- provádění pozemkových úprav.

Zákon také vymezuje regiony se soustředěnou podporou státu. Patří mezi ně strukturálně postižené regiony, ve kterých dochází k útlumu některých odvětví a výrobních podniků a kde roste nezaměstnanost. Dalšími regiony jsou hospodářsky slabé regiony, které na základě ukazatelů hospodářského a sociálního rozvoje vykazují podstatně nižší úroveň rozvoje, než je průměrná úroveň v České republice. Do oblastí podpory státu patří venkovské regiony, pro které je charakteristická nízká hustota zalidnění, pokles počtu obyvatel a vyšší podíl zaměstnanosti v zemědělství.

4.2 Národní rozvojový plán České republiky 2007 – 2013

Národní rozvojový plán ČR 2007 – 2013 definuje strategii rozvoje České republiky

---

⁷ČESKO. *Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.*

pro období 2007–2013. Vychází z textů nařízení ke strukturálním fondům a Fondu soudržnosti a představuje nejvýznamnější východisko pro zpracování Národního strategického referenčního rámce ČR pro období 2007 – 2013.

Pro zvýšení konkurenceschopnosti České republiky je nutné podporovat procesy, které povedou ke zvýšení kvality a efektivity vzdělávacího systému, usnadnění přístupu ke vzdělávání všem a otevření vzdělávacího systému širšímu světu, především posílení vazby se světem práce, výzkumem apod.

4.3 Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013

Národní strategický referenční rámec představuje základní programový dokument ČR pro využívání fondů EU v období 2007-2013. „Globálním cílem je přeměna socioekonomického prostředí ČR v souladu s principy trvale udržitelného rozvoje tak, aby ČR byla přitažlivým místem pro realizaci investic, práci a život obyvatel. Prostřednictvím trvalého posilování konkurenceschopnosti bude dosahováno udržitelného růstu s cílem dosáhnout hospodářské úrovně EU-25. ČR bude usilovat o růst zaměstnanosti a o vyvážený a harmonický rozvoj regionů, který povede ke zvyšování úrovně a kvality života obyvatelstva.“⁸ Národní strategický referenční rámec popisuje strategické cíle, způsob řízení a koordinace politiky hospodářské a sociální soudržnosti v ČR, představuje systém finančních toků fondů EU v ČR.

4.4 Strategie regionálního rozvoje České republiky 2007 – 2013

Centrálním koordinátorem pro využívání fondů EU je Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, které vypracovává a uvádí do praxe koncepční dokumenty a strategie. Základním nástrojem regionální politiky je nyní *Strategie regionálního rozvoje České republiky platná pro období 2007 – 2013*. Je vypracována na základě zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.

Tato strategie analyzuje stav regionálního rozvoje, charakterizuje silné a slabé stránky v rozvoji jednotlivých krajů a okresů, deklaruje strategický rámec regionálního rozvoje, vymezuje státem podporované regiony a doporučuje rozvoj příslušných odvětví. Strategie regionálního rozvoje vychází z naplnění pěti hlavních principů: solidarita, soudržnost, růst, konkurenceschopnost, udržitelnost.

---

⁸MMR. 2007. *Národní strategický referenční rámec ČR 2007–2013*. s.36.

tab. 1 Vymezení regionů se soustředěnou podporou státu na období 2007 – 2013.

1. Strukturálně postižené regiony				
Okres	Obyvatelstvo	V %	Rozloha (ha)	V %
Most	116 685	1,1	46 715	0,6
Karviná	275 834	2,7	34 723	0,4
Chomutov	125 104	1,2	93 534	1,2
Teplice	127 627	1,2	46 923	0,6
Ostrava-město	311 402	3,0	21 422	0,3
Frýdek-Místek	226 998	2,0	127 274	1,6
Nový Jičín	159 212	1,6	91 772	1,2
Sokolov	93 320	0,9	75 360	1,0
Celkem	1 436 182	14,1	537 723	6,8
Česká republika	10 220 577	100,0	7 886 838	100,0
2. Hospodářsky slabé regiony				
Okres	Obyvatelstvo	V %	Rozloha (ha)	V %
Znojmo	114 218	1,1	163 709	2,1
Třebíč	116 840	1,1	151 880	1,9
Přerov	134 181	1,3	84 474	1,1
Svitavy	101 940	1,0	133 467	1,7
Šumperk	125 268	1,2	131 557	1,7
Hodonín	157 750	1,5	108 637	1,4
Jeseník	42 014	0,4	71 897	0,9
Bruntál	103 678	1,0	165 705	2,1
Opava	18 0430	1,8	112 609	1,4
Louny	85 958	0,8	111 775	1,4
Ralsko	1 785	0,0	17 023	0,2
Milovice-Mladá	5 461	0,1	2 831	0,0
Celkem	1 169 524	11,4	1 255 564	15,9
Česká republika	10 220 577	100,0	7 886 838	100,0
3. Regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností				
Okres	Obyvatelstvo	V %	Rozloha (ha)	V %
Děčín	133 778	1,3	90886	1,2
Litoměřice	115 252	1,1	103211	1,3
Ústí nad Labem	117 729	1,2	40445	0,5
ORP	Obyvatelstvo	v %	Rozloha (ha)	V %
Ostrov	28 363	0,3	31 862	0,4
Frýdlant	24 285	0,2	35 200	0,4
Králíky	9 500	0,1	15 971	0,2
Bystřice n. Pernštejnem	21 148	0,2	34 756	0,4
Bučovice	15 756	0,2	17 054	0,2
Mikulov	19 888	0,2	24 474	0,3
Šternberg	23 761	0,2	29 862	0,4
Uničov	23 096	0,2	20 720	0,3
Kroměříž	70 176	0,7	50 016	0,6
Rožnov p. Radhoštěm	35 625	0,3	23 929	0,3
Valašské Klobouky	24 125	0,2	25 872	0,3
Celkem	662 482	6,5	544 258	6,9
Celkem 1.-2.-3.	3 268 188	32,0	2 337 545	29,6
Česká republika	10 220 577	100,0	7 888 838	100,0

Zdroj: Strategie regionálního rozvoje. Vlastní zpracování

4.5 Programy 2007 – 2013 financované z fondů EU

Ze Strategie regionálního rozvoje České republiky vycházejí regionálně zaměřené rozvojové programy financované pouze z národních zdrojů nebo kofinancované ze zdrojů EU. Zprostředkujícím mezistupněm mezi evropskými fondy a konkrétními příjemci podpory jsou operační programy (OP). Česká republika má pro nynější programovací období 26 operačních programů, 8 z nich je zaměřeno tématicky (např. OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP Výzkum a vývoj pro inovace), 7 regionálně (např. ROP NUTS II Severovýchod, ROP NUTS II Jihozápad), 11 programů umožňuje přeshraniční, meziregionální a nadregionální spolupráci a zajišťují technické, administrativní a výzkumné zázemí realizace kohezní politiky (např. OP Nadnárodní spolupráce, Program přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007 – 2013). Školství a volnočasové aktivity jsou v rámci strukturálních fondů EU podporovány průřezově několika operačními programy.

tab. 2 Operační programy pro rok 2007–2013. Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz. Vlastní zpracování.

Tematické operační programy	Regionální operační programy	Operační programy Praha	Evropská územní spolupráce
Inegrovaný operační program	ROP NUTS II Severozápad	OP Praha Konkurenceschopnost	OP Meziregionální spolupráce
OP Podnikání a inovace	ROP NUTS II Severovýchod	OP Praha Adaptabilita	OP Nadnárodní spolupráce
OP životní prostředí	ROP NUTS II Střední Čechy		ESPO 2013
OP Doprava	ROP NUTS II Jihozápad		INTERACT II.
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	ROP NUTS II Jihovýchod		Cíl 3 -ČR Svobodný stát Bavorsko 2007-2013
OP Výzkum a vývoj pro inovace	ROP NUTS II Moravskoslezsko		OP Přeshraniční spolupráce ČR-Polská republika 2007-2013
	ROP NUTS II Střední Morava		Cíl Evropská územní spolupráce Rakousko-ČR 2007-2013
			Cíl 3 na podporu přeshraniční spolupráce 2007-2013 mezi Svobodným státem Sasko a ČR
			Program přeshraniční spolupráce Slovenská rep. -ČR 2007-2013

4.5.1 Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Tento operační program je zaměřený na zkvalitnění a modernizaci systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a ke zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji. OPVK obsahuje 5 prioritních os, které jsou dále konkretizovány do oblastí podpor⁹:

- *Počáteční vzdělávání* – oblasti podpory jsou např. zavádění nových vyučovacích metod, tvorba modulových výukových programů, rozšíření výuky v cizích jazycích na středních školách.
- *Terciární vzdělávání, výzkum, vývoj* – oblasti podpory jsou např. inovace studijních programů na VOŠ a VŠ, další vzdělávání učitelů, podpora mobility pracovníků mezi výzkumnými institucemi a soukromým a veřejným sektorem.
- *Další vzdělávání* – oblasti podpory jsou např. rozvoj vzdělávacích programů pro vzdělávání dospělých ve školách a dalších vzdělávacích institucích.
- *Systémový rámec celoživotního učení* – na všechny aktivity, které přispívají k vytváření systému celoživotního učení.
- *Technická pomoc* – na financování aktivit spojených s řízením programu, tzn. např. platy pracovníků zapojených do OPVK, administrace a hodnocení projektů.

4.5.2 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

Tento operační program je zaměřen na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím aktivní politiky na trhu práce, profesního vzdělávání, dále na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy a mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech. OPLZZ obsahuje 6 prioritních os, které jsou také konkretizovány do oblastí podpor¹⁰:

- *Adaptabilita* – oblasti podpory jsou např. další profesní vzdělávání podporované zaměstnavateli, tvorba nových vzdělávacích programů pro zaměstnance včetně přípravy podnikových lektorů a instruktorů.
- *Aktivní politika trhu práce* – oblasti podpory jsou např. rekvalifikace, zprostředkování zaměstnání, podpora nových forem zaměstnání pro uplatnění žena mladých lidí na trhu.
- *Sociální integrace a rovné příležitosti* – oblasti podpory jsou např. vzdělávací

---

⁹FONDY EU. *OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost* [online]. [cit. 2011.01.10].

¹⁰FONDY EU. *OP Lidské zdroje a zaměstnanost* [online]. [cit. 2011.01.10].

programy, kurzy, odborné vzdělávání pro sociálně vyloučené.

- *Veřejná správa a veřejné služby* – oblasti podpory jsou např. zefektivnění řízení lidských zdrojů ve veřejné správě, včetně vzdělávání zaměstnanců úřadů veřejné správy, politiků včetně zastupitelů územních samosprávných celků.
- *Mezinárodní spolupráce* – oblasti podpory jsou např. výměna zkušeností a přenos dobré praxe mezi členskými státy v otázkách týkajících se věcného zaměření ESF, vznik tematických sítí.
- *Technická pomoc* – na financování aktivit spojených s řízením programu, např. platy pracovníků zapojených do řízení OPLZZ, monitoring projektů.

4.5.3 Operační program Výzkum a vývoj pro inovace

Operační program je zaměřený na posilování výzkumného, vývojového a inovačního potenciálu ČR, a to především prostřednictvím vysokých škol, výzkumných institucí a jejich spolupráce se soukromým sektorem. Obsahuje 5 prioritních os¹¹:

- *Evropská centra excelence* – např. rekonstrukce a rozšíření kapacit VaV, popř. ekonomicky odůvodněná výstavba nových kapacit, pořízení přístrojového, laboratorního a informačního vybavení a infrastruktury pro výzkum, technologický rozvoj, apod.
- *Regionální VaV centra* – např. na vznik a rozvoj kvalitně vybavených pracovišť VaV zaměřených na aplikovaný výzkum, posílení jejich spolupráce s aplikační sférou dle potřeb regionu apod.
- *Komericializace a popularizace VaV* – např. podpora komericializace výsledků VaV ve výzkumných institucích, zejména financováním etapy od poznatků VaV do fáze následného komerčního využití a podporou systému komericializace a ochrany duševního vlastnictví apod.
- *Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem a s přímým dopadem na nárůst lidských zdrojů pro výzkumné a vývojové aktivity* – např. investice do infrastruktury pro výzkum spojenou s VaV na vysokých školách, zejména infrastruktury spojené s vědeckou výchovou studentů, učeben výukových laboratoří, rekonstrukce a úpravy stávajících kapacit apod.
- *Technická pomoc* – např. monitoring projektů a programu, zpracování studií a analýz, publicita programu apod.

---

¹¹FONDY EU. *OP Výzkum a vývoj pro inovace* [online]. [cit. 2011.01.10].

4.5.4 ROP NUTS II Severovýchod

Z regionálních operačních programů pro Královéhradecký kraj, ve kterém leží sledovaná škola, lze čerpat prostředky z programu ROP NUTS II Severovýchod. Tento operační program je určen pro region soudržnosti Severovýchod sestávající z Libereckého, Královéhradeckého a Pardubického kraje. Obsahuje 5 prioritních os, které jsou konkretizovány prostřednictvím oblastí podpor¹²:

- *Rozvoj dopravní infrastruktury* – např. modernizace, rekonstrukce a výstavba silnic II. a III. třídy, výstavba obchvatů, protihlukových stěn, výstavba či dostavba tratí pro ekologickou veřejnou dopravu, výstavba, modernizace či rekonstrukce přestupních terminálů, parkovišť, výstavba a rekonstrukce cyklistických cest za účelem zvýšení bezpečnosti atd.
- *Rozvoj městských a venkovských oblastí* – např. regenerace historických, kulturních a technických památek, revitalizace náměstí, parků a dalších veřejných prostranství včetně veřejné zeleně, výstavba a modernizace infrastruktury pro sportovní a volnočasové aktivity, podpora technického vybavení základních a středních škol zařízením a pomůckami nutnými pro výuku, podpora investičních aktivit pro rozvoj infrastruktury v oblasti vzdělávání a sociální péče apod.
- *Cestovní ruch* – např. rekonstrukce stravovacích a ubytovacích zařízení, budování cyklotras, turistických tras, revitalizace kulturně-historických a technických památek, propagace realizovaných projektů, budování parkovacích kapacit pro návštěvníky, projekty hippoturistiky, venkovské turistiky, systém značení turistických cílů, síť informačních center apod.
- *Rozvoj podnikatelského prostředí* – např. regenerace a revitalizace brownfields k rozvoji podnikatelských aktivit (výstavba a rekonstrukce objektů, vnitřních komunikací, páteřní kanalizace a vodovodu), investice do zlepšení materiálně technického vybavení učeben a dalších prostor na školách a učilištích.
- *Technická pomoc* – financování aktivit spojených s řízením programu, např. platy pracovníků zapojených do řízení ROP SV, výběr projektů, monitoring projektů a programu, zpracování studií a analýz apod.

---

¹²FONDY EU. *OP ROP NUTS II Severovýchod* [online]. [cit. 2011.01.10].

4.6 Komunitární programy

Dalším finančním nástrojem EU jsou komunitární programy. Slouží k podpoře spolupráce mezi různými typy subjektů v jednotlivých členských státech EU. V případě těchto programů nejsou finanční zdroje předem přidělovány konkrétní zemi, jak tomu je u strukturálních fondů, nýbrž jsou vypisovány výzvy k podávání návrhů projektů, v rámci těchto projektů se předpokládá mezinárodní spolupráce. Tyto programy jsou přímo financovány z evropského rozpočtu, v oblasti vzdělávání se konkrétně jedná o programy¹³:

- *7. rámcový program pro výzkum a vývoj* – z rozpočtu lze čerpat podporu na vědeckotechnické granty, vědeckou spolupráci a mobilitu vědeckých pracovníků.
- *Celoživotní učení* – je zaměřen na podporu výměny, spolupráce a mobility mezi vzdělávacími systémy a systémy odborné přípravy, skládá se z podprogramů (Comenius – předškolní a školní vzdělávání až do úrovně ukončení středního vzdělávání, Erasmus – vysokoškolské vzdělávání a odborné vzdělávání na vysokoškolské úrovni, Leonardo da Vinci – odborné vzdělávání a odborná příprava, Grundtvig – vzdělávání dospělých a celoživotní učení).
- *Mládež v akci* – program podporuje výměny mládeže.

---

¹³EURACTIV. *Komunitární programy* [online]. [cit. 2011.01.10].

5 Přístupy k regionálnímu rozvoji

Regionální rozvoj je komplexem procesů, které se uskutečňují v jednotlivých fázích. V poznávací fázi se provádí identifikace a analýza dané oblasti, zkoumají se např. přírodní a ekologické podmínky rozvoje, obyvatelstvo, osídlení, sociální a ekonomické podmínky, dopravní a technická infrastruktura. Následuje fáze plánovací, kdy se navrhuje a formulují strategie, kterými lze dosáhnout stanoveného cíle. V poslední fázi se realizují jednotlivá opatření.

Množství teorií regionálního rozvoje se neustále zvětšuje. Jednotlivé teorie se liší nejen samotným pojetím rozvoje, ale také vymezením hlavních aktérů a mechanismů regionálního rozvoje a v neposlední řadě doporučeními pro tvorbu regionálních politik. Teorie jsou silně poznamenány sociálně–ekonomickými modely typickými pro příslušné období. Podle principu účelovosti lze rozlišit čtyři přístupy k regionálnímu rozvoji¹⁴:

5.1 Liberální endogenní paradigma regionálního rozvoje

Tato koncepce vychází z působení tržních sil. Státní zásahy jsou chápány jako něco nepatřičného a je zdůvodňováno, proč nemají vlády do chodu hospodářství zasahovat. Tržní systém umožňuje díky cenovému mechanismu a konkurenčnímu prostředí zajišťovat optimální alokaci zdrojů a současně umožňuje nejlepší uspokojení potřeb. Zastánci tohoto přístupu zdůrazňují tržní orientaci společnosti a sledování individuálních zájmů, protože to přináší užitek celému hospodářství. Stát má zabezpečovat ochranu vlastnických práv a vytvoření podmínek pro správné fungování trhu. Tento přístup se objevil ve dvacátých letech dvacátého století a měl teoretickou oporu v neoklasické ekonomii. Mezuregionální disparity však byly podle tohoto přístupu pouze dočasným jevem, protože prostorový vývoj směřuje k rovnováze.

5.2 Exogenní keynesiánský přístup

Historický vývoj (zejména hospodářská krize ve 30. letech dvacátého století) však prokázal nutnost intervencí státu do hospodářství. Tuto myšlenku rozpracoval anglický ekonom J. M. Keynes v knize *Všeobecná teorie zaměstnanosti, úroku a peněz*. Keynesiánci požadují, aby státní orgány pružně reagovaly na vývoj hospodářství, hlavním cílem má být

---

¹⁴MMR. 2010. *Regionální disparity v územním rozvoji ČR*.

vysoká zaměstnanost. Stát by měl proto podporovat růst poptávky přísunem peněz ze státního rozpočtu zvýšením výdajů na investice. Keynesiánci také vnímají disparity mezi regiony jako reálný problém a zdůrazňují, že je nutno do vývoje regionů aktivně zasahovat. Zpočátku byla keynesiánská regionální politika zaměřena především na hospodářskou sféru, později se přesunula také na opatření v sociální sféře, stále však byl kladen důraz na snižování nejvýznamnějších disparit mezi regiony.

5.3 Extrémně intervencionistický marxisticko-socialistický přístup

Tento přístup byl uplatněn v zemích střední a východní Evropy po 2. světové válce. Stát byl považován za univerzálního správce celé ekonomiky, kterou reguloval centrálními plány. Tyto plány v konečném důsledku vyvolávaly efekt tzv. převráceného minimaxu, kdy podniky maximalizovaly vstupy a minimalizovaly výstupy. Izolace poptávky od nabídky vedla až k extrémním nerovnováhám na trhu, které byly navíc umocněny izolací vnitřních trhů od světových. Mezuregionální disparity pak byly důsledkem politického rozhodování a nedokonalého plánování.

5.4 Neo-endogenní přístup

Pod tímto přístupem k regionálnímu rozvoji rozumíme takový typ regionálního rozvoje, který se opírá o využití vlastních hospodářských, sociálních a přírodních zdrojů regionu. Primárně se spoléhá na vnitřní rozvojový potenciál regionu a snaží se o plné využití a produktivitu těchto intraregionálních zdrojů. Teprve potom je možno využít externí pomoc ze strany státu, jakými jsou např. dotace, daňová zvýhodnění, které představují pouze doplňkový zdroj.

Přístup lze vymezit přibližně od druhé poloviny sedmdesátých let do současnosti. Pro toto období je typická společná snaha o řešení příčin regionálních problémů, a nikoliv jen jejich následků, jak tomu bylo v předcházejících etapách regionálního rozvoje. Regionální politika bývá provozována s dalšími státními politikami, například se sociální politikou a s průmyslovou politikou. Výrazným rysem je také důraz na monitorování průběhu podpůrných programů a hodnocení jejich účinnosti a efektivnosti.

6 Popis zkoumané lokality – Opočno

Opočno se nachází v Královéhradeckém kraji – v okrese Rychnov nad Kněžnou. Opočno a jeho příměstské části Čánka a Dobříkovec mají 3 128 obyvatel (dle ČSÚ k 1. 1. 2010). Město má dobré předpoklady orientovat se na turistický ruch. Dominantou je renesanční zámek, v jeho interiéru jsou umístěny sbírky obrazů, historické zbraně, lovecké trofeje a etnografické sbírky. Pod zámkem se rozkládá rozsáhlý park se vzácnými dřevinami, který přechází v oboru, kde je chována dančí a mufloní zvěř. Dalšími významnými historickými památkami jsou kostel Nejsvětější trojice, jehož významná přestavba byla provedena G. B. Alliprandim v roce 1716 a raně barokní kapucínský klášter s kostelem Nanebevzetí Páně s vyobrazením křížové cesty. Z Opočna pochází malíř František Kupka a hudební skladatel Luboš Sluka. Opočno je místem mnoha kulturních akcí – např. koncerty vážné hudby, koncerty dechových a populárních kapel, nechybí zde ani divadlo. Město má vlastní venkovní koupaliště, se kterým sousedí autokemp. Nechybí zde tenisové a fotbalové hřiště, v zimě je v provozu zastřešený stadion. Z průmyslu je v současné době nejvýznamnější mlékárna Bohemilk. Občanům je k dispozici nemocnice, soukromou praxi zde vykonává několik praktických lékařů a zubařů. V Opočně se nachází mateřská škola, základní škola, základní umělecká škola a střední škola.

6.1 Historie Opočna

Nejstarší písemná zpráva o Opočně je uvedena v Kosmově kronice a vztahuje se k roku 1068. V této době stával na místě dnešního zámku hrad, který plnil obrannou funkci. Původ hradiště však patrně sahá až do doby před vznikem českého raně feudálního státu a lze předpokládat, že bylo jedním z opěrných bodů Slavnickovského knížectví. Název Opočno je odvozen od vápencového kamene – opuky. Dříve se užíval tvar Opoczen. Významný vstup Opočna do historie nastává až v 1. polovině 14. století založením gotického hradu s městečkem. V husitské době na opočenském hradě sídlil Jan Městecký z Opočna. Zpočátku byl horlivým stoupencem Husova učení, ale záhy se stal nepřítelem husitů. Za Žižkou dokonce posílal najatého vraha. Gotický hrad byl proto v roce 1425 vojskem Sirotků dobyt a téměř do základů zničen. Dalším významným mezníkem v dějinách Opočna byl rok 1495, kdy se dostalo do majetku jednoho z nejbohatších šlechtických rodů ve východních Čechách, Trčkům z Lípy. Na Opočně se Trčkové udrželi

140 let a zdejší zámek jim vděčí za velkolepou renesanční podobu, kterou si i přes pozdější přestavby uchoval dodnes. Trčkové už byli novověcí hospodáři. Usilovnou činností se jim podařilo rozmnožit rodový majetek, který získávali vesměs koupěmi. I jejich hospodaření bylo výnosné. Zakládali pivovary, rybníky a další příjmy získávali z chovu ovcí a prodeje ryb. Poslední z Trčků Adam Erdman byl společně s Albrechtem z Valdštejna zavražděn v Chebu v roce 1634. Opočno bylo Trčkům konfiskováno a přešlo do majetku italského rodu Colloredo, který se na Opočně udržel do druhé světové války. Sňatkem s dobříšskými Mansfeldy si Colloredové v 18. století rozšířili i rodové jméno na Colloredo-Mansfeldy. Za sedmileté války se u Opočna v roce 1758 střetly armády Prusů a Rakušanů. Pruský král sídlil na opočenském zámku. V okolí leželo 16 000 pruských vojáků, kteří byli odrázeni Rakušany pod vedením generála Laudona. Za druhé světové války byl majetek Colloredo-Mansfeldů zkonfiskován ve prospěch německé říše. V roce 1945 byl tento majetek (zámek, lesní hospodářství) převzat státem.

6.2 Základní charakteristika Střední a Základní školy, Nové Město nad Metují

Střední a Základní škola, Nové Město nad Metují je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je Královéhradecký kraj. Tato škola vznikla sloučením 3 subjektů: Střední školy, Opočno, Nádražní 296, dále Základní školy, Nové Město nad Metují, Rašínova 313 a Střední školy, Nové Město nad Metují, Husovo nám. 1218. Sloučení proběhlo na základě rozhodnutí zřizovatele k 1. lednu 2010. Právním nástupcem slučovaných škol se stala Střední škola, Nové Město nad Metují, Husovo nám. 1218, která změnila od 1. ledna 2010 název na Střední škola a Základní škola, Nové Město nad Metují. Škola má v současné době 4 pracoviště v Novém Město nad Metují a 1 v Opočně, které je vzdáleno od Nového Města nad Metují přibližně 15 km. Škola patří do sítě škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v rámci přidružených škol UNESCO.

6.2.1 Charakteristika pracoviště Opočno

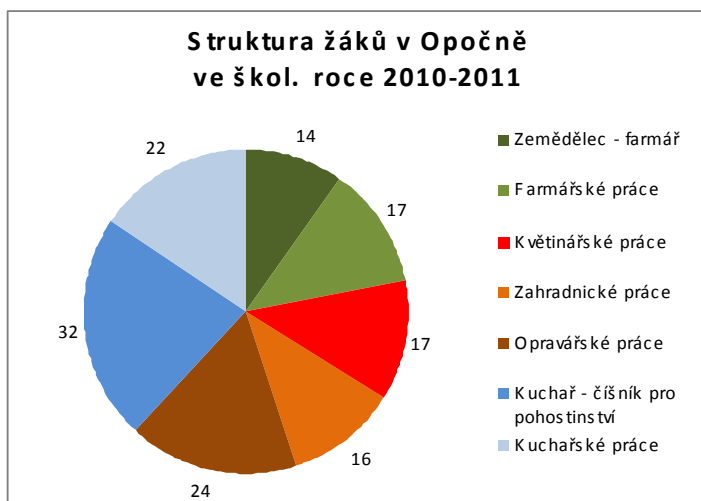
V Opočně se nachází střední škola s kapacitou 496 žáků, domov mládeže s kapacitou 190 lůžek a školní jídelna s kapacitou 400 stravovaných. V současné době se v Opočně učí přibližně 180 žáků v těchto tříletých učebních oborech:

- zemědělec – farmář,

- kuchař – číšník pro pohostinství,
- farmářské práce,
- květinářské práce – květinářské a aranžérské práce,
- zahradnické práce,
- opravářské práce,
- kuchařské práce.

První dva obory jsou určeny pro žáky ze základních škol, ostatní pak pro méně úspěšné absolventy ZŠ nebo žáky se zdravotním postižením a vývojovými poruchami učení nebo chování. Studium je zakončeno výučním listem. Učební obory spolu vzájemně korespondují a poskytují absolventům odpovídající vzdělání a kvalifikaci. S uplatněním na trhu nemají absolventi větší problémy.

Pro výuku a vzdělávání má pracoviště v Opočně velmi dobré prostorové a materiální vybavení. Jsou to především učebny teoretického vyučování, odborného výcviku (dílny), zájmové činnosti (kulečnick, ping-pong, klubovny, společenské místnosti), včetně ubytovacích a stravovacích kapacit. Velkou výhodou je především to, že veškeré vybavení se nachází v jednom areálu a žáci tak nemusí přecházet, jak tomu je v mnoha ostatních školách, případně i v Novém Městě nad Metují, kde má škola celkem 3 objekty.

Obr. 2 Graf struktury žáků v Opočně ve škol. roce 2010 – 2011.

Zdroj: Data z evidence SŠ Opočno. Vlastní zpracování.

6.2.2 Historie školy

Střední škola v Opočně má dlouholetou tradici a do podvědomí regionu se zapsala jako zemědělská škola. „Kníže Josef z Colloredo-Mannsfeldu byl muž znamenitý, vynikající hospodář, který velkostatky své, zvláště Opočenský znamenitě zvelebil. Staral se však také o zvelebení hospodářství selských a podporoval sedláky půjčováním náradí a strojů panských dvorů, připouštění býků velkostatku atd. Roku 1862 si umínil, že zřídí na Opočně samostatnou jednoroční školu rolnickou s vyučovacím jazykem českým pro syny selské, kde by se nejen teoreticky přednášelo, nýbrž i praktické výkony prováděli. Škola byla místodržitelstvím povolena. Vyučování trvati mělo pravidelně od 1. října do konce srpna roku příštího. První školní rok následkem opožděného vyřízení úředního počal se 15. listopadu 1862. Náklad zřizovací a vydržovací platil kníže. Jeho nákladem opatřeny školní lavice, skříně, knihy, mapy a jiné pomůcky. Ve své velkomyslnosti a dobrotivosti žákům školní potřeby sám platil, jen aby rodičům vysíláním synků do této školy žádné výlohy nevznikly. Pro školu najal dům č. 234 na stráni. Tam vedle učebny a kabinetů měl jeden z učitelů zdarma byt. Ředitelem školy byl Antonín Bohutinský, ředitel velkostatků Opočna a Dobříše. Ředitel ani místoředitel školy na ústavě nevyučovali. Praktické práce a cvičení prováděli chovanci na blízkých dvorech velkostatků, zvláště v Pulicích, také se učili šlechtiti stromoví v dosti rozsáhlé zahradě u školního domu. Školu navštěvovali skoro výhradně synkové rolníků z okolí a jen několik synků městských a synů služebníků knížecích. V prvním školním roce 1862-63 bylo chovanců 21, ve druhém jen 12. Pro třetí školní rok přihlásili se toliko 2 žáci, takže správa panství navrhla knížeti, aby knížecí selská škola byla zrušena. Kníže nechtěl, aby škola zanikla, a nařídil, aby o žáky bylo postaráno. Leč nových žáků nebylo lze již sehnati a tak škola neuvědomělostí a netečností tehdejšího rolnictva přes usilovnou snahu zakladatelovu ji zachovati zanikla. Selská škola na Opočně zrušena byla výnosem knížecím, daným ve Vídni dne 13. října 1864¹⁵“.

V roce 1896 došlo k znovuotevření rolnické školy, o tři roky později byla při zemědělské škole založena hospodyňská škola, ve které se dívky učily v pětiměsíčních cyklech vedení venkovských domácností. Tato hospodyňská škola zanikla v roce 1957. Z dokumentů uložených u okresního archivu v Rychnově nad Kněžnou lze vyčíst, jak se jednotlivé typy školy nazývaly. Od roku 1896 do roku 1922 to byla rolnická škola

---

¹⁵RATHOUSKÝ, V.; LIKOVSKÝ, Z. *Opočno 1068 – 2000. Historie v datech.*

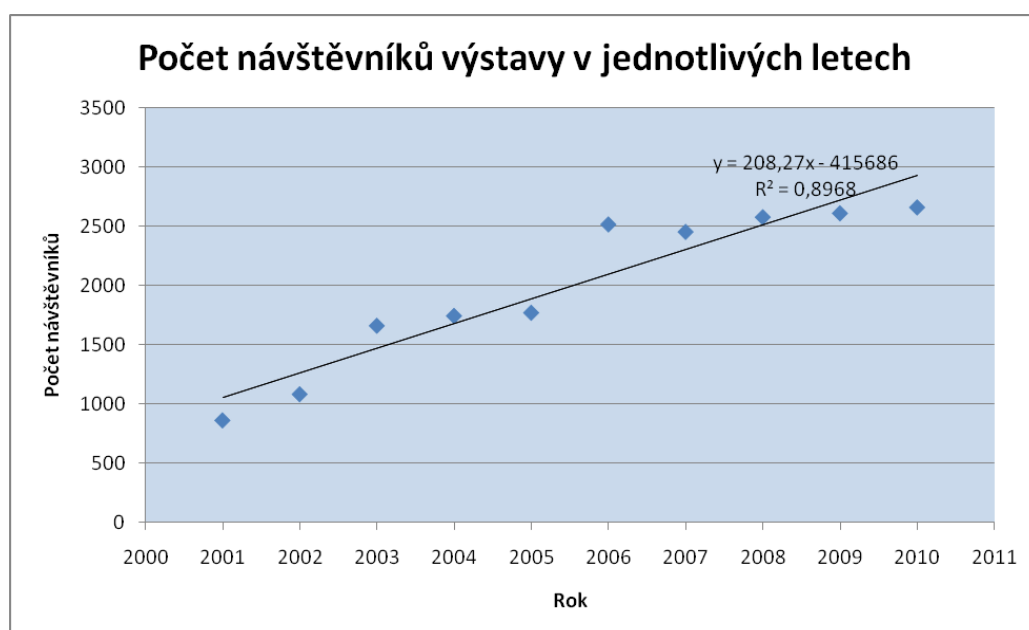
(1. a 2. ročník), od roku 1922 do roku 1944 odborná škola hospodářská, od roku 1944 do roku 1950 zemská zimní škola rolnická, v letech 1948–1952 základní odborná škola rolnická s obory chovatel a pěstitel. V roce 1953 byla otevřena učňovská škola zemědělská a v letech 1957–1964 zemědělská mistrovská škola s oborem pěstitel a chovatel. V letech 1960–1965 byla otevřena jednoletá střední zemědělská technická škola pro funkcionáře zemědělských závodů, která byla zakončena maturitní zkouškou. Od roku 1963 bylo otevřeno zemědělské odborné učiliště, ve kterém postupně byly obory: zemědělec mechanizátor, pěstitel mechanizátor, traktorista mechanizátor, chovatel mechanizátor a chovatel hospodářských zvířat. V roce 1978 bylo zřízeno střední odborné učiliště zemědělské s oborem operátor zemědělské techniky s odborným zaměřením pro živočišnou výrobu, který byl po čtyřech letech ukončen maturitní zkouškou. Vedle tohoto oboru byl zřízen nově koncipovaný obor chovatel se zaměřením pro chov skotu, prasat a ovcí. V roce 1993 bylo ve škole zřízeno odborné učiliště, které poskytovalo vzdělávání žákům ze zvláštních základních škol. V roce 1996 se škola sloučila s místním potravinářským učilištěm. Nabídka oborů se rozšířila o provoz služeb pro domácnost, mlékař pro výrobu a mlékař pro prodej, zároveň ve škole probíhalo i dvouleté nástavbové studium zakončené maturitní zkouškou pro podnikání v oboru obchodu a služeb. Postupně však vzdělávání zakončené maturitní zkouškou dobíhalo a od roku 2002 se v nabídce oborů již neobjevilo.

7 Sekundární analýza dat o uskutečněných aktivitách SŠ a ZŠ Nové Město nad Metují v Opočně

Učitelé a žáci školy se aktivně zapojují do přípravy různých akcí, které souvisejí s cestovním ruchem a kulturou v regionu. Zpravidla se jedná o pravidelně se opakující akce, které jsou prvotně sice zaměřeny na propagaci školy, ale přispívají také ke zvýšení atraktivity Opočna.

7.1 Vánoce v Opočně

Výstava Vánoce v Opočně se poprvé uskutečnila v roce 1997. Jejím hlavním cílem bylo zabezpečit doprovodný program ke dni otevřených dveří, které pořádala škola pro budoucí zájemce o studium a jejich rodiče. Postupně se však význam vánoční výstavy změnil. Z doprovodného programu se stal cíl, z jednodenní akce víkendová výstava. V prvních čtyřech letech byly především prezentovány výrobky žáků školy s vánoční tematikou a výstava probíhala pouze ve školní jídelně. V dalších letech se rozšířila do učeben, prostory školy byly nabídnuty drobným prodejcům vánočního zboží. Výstavu připravují žáci všech učebních oborů a všichni zaměstnanci školy. Počet návštěvníků výstavy je sledován od roku 2001.

Obr. 3 Graf s počty návštěvníků výstavy v jednotlivých letech.

Zdroj: Data z evidence SŠ Opočno. Vlastní zpracování.

Počet návštěvníků výstavy vykazuje stoupající trend, přičemž k největšímu nárůstu došlo v roce 2003 a 2006. Zjistit dodatečně příčiny, proč došlo k výraznějšímu zvýšení počtu návštěvníků právě v těchto letech, není možné. Na základě empirického šetření s organizátory výstavy lze jako vysvětlení přijmout tvrzení, že v roce 2003 byl poprvé termín vánoční výstavy spojen s akcí Mikuláš v Opočně. Tato akce přilákala do Opočna návštěvníky, kteří se záměrně jeli podívat na létající čerty a Mikuláše a při té příležitosti si prohlédli také vánoční výstavu. V roce 2006 se mediálním partnerem obou akcí stalo Hitrádio Magic z Náchoda. V jeho rozhlasových relacích byla zařazena pozvánka na tyto akce, což mohlo přispět ke zvýšení počtu návštěvníků.

tab. 3 Porovnání vývoje počtu návštěvníků vánoční výstavy.

Rok	i	Počet návštěvníků	Bazické indexy	Řetězové indexy
2001	0	860	1.000	–
2002	1	1081	1.257	1.257
2003	2	1660	1.930	1.536
2004	3	1743	2.027	1.050
2005	4	1770	2.058	1.015
2006	5	2516	2.926	1.421
2007	6	2453	2.852	0.975
2008	7	2577	2.997	1.051
2009	8	2610	3.035	1.013
2010	9	2660	3.093	1.019

Zdroj: Data z evidence SŠ Opočno. Vlastní zpracování.

7.2 Malé granty

Malé granty jsou součástí společného projektu občanského sdružení AISIS z Kladna za podpory společnosti T-Mobile, Evropského sociálního fondu a MŠMT. V roce 2006 byl tento projekt zahájen v Moravskoslezském, Ústeckém a Královéhradeckém kraji. Cílem projektu je naučit pedagogy středních škol psát grantové žádosti a získávat finanční prostředky na podporu činnosti svých škol a umožnit jim, aby část svých dovedností předali svým žákům.

V první polovině školního roku 2006 – 2007 absolvovalo 134 pedagogů sérii školení projektového managementu. Ve druhé polovině školního roku pak mělo vybraných 10 pedagogů příležitost realizovat grantové řízení pro studentské projekty ve svých školách, mezi tyto vybrané školy patřila i SŠ Opočno. Ve škole bylo zrealizováno celkem 10 projektů. Mezi nejúspěšnější patřil projekt „Kdo si hraje, nezlobí a ještě něco navíc – 10 m rolády k zakousnutí“. Studenti pozvali žáky z místní mateřské školy a prvního stupně základní školy do areálu SŠ. Zde pro ně připravili dětský den se soutěžemi. Vyvrcholením bylo porcování desetimetrové maxirolády, kterou upekli žáci 1. ročníku obor Kuchař. Celý projekt měl velkou publicitu a pomohl tak zlepšit obraz školy v očích veřejnosti.

Škola se velmi dobře zapojila i do druhého ročníku Malých grantů a připravila pro žáky MŠ a ZŠ opět dětský den se soutěžemi. Žáci oboru Kuchař pro děti připravili perníkové domino, které vytvořili ze 40 kostek zdobeného perníku.

7.3 Program Leonardo da Vinci

SŠ Opočno se zapojila do evropského programu Leonardo da Vinci, který je zaměřen na odborné vzdělávání prostřednictvím nadnárodních programů. Mohou se ho účastnit organizace z 25 států EU, z Norska, Lichtenštejnska, Islandu, Bulharska, Rumunska a Turecka. V programu se rozlišují tyto nejdůležitější druhy vzdělávacích projektů:

- Projekty mobility (stáže a výměny).
- Pilotní projekty.
- Projekty jazykových dovedností.
- Projekty organizací.

Škola se zapojila do druhého období programu (2000 – 2006) dvěma projekty mobility.

7.3.1 Program Leonardo da Vinci 2000 - 2002

V rozmezí 2 let vycestovalo na odbornou praxi do holandského Gietenu v rámci 3 pobytů celkem 21 studentů z oborů Kuchař – číšník pro pohostinství, Farmář a Podnikání v oborech obchodu a služeb. Ubytování studentů a pracoviště zajistila zprostředkující organizace Friends of Opočno – Aa en Hunze. Skupinu studentů doprovázela dospělá osoba, která měla na starosti koordinaci celé stáže a zároveň monitorovala její průběh.

Studenti byli ubytováni v rodinách, případně na pracovišti (v hotelu). Pracovní

činnosti vyplývaly z provozu jednotlivých pracovišť. Žáci oboru Kuchař – číšník pro pohostinství pracovali v restauracích a hotelích, plnili úkoly při přípravě potravin, vaření, expedici pokrmů a obsluze hostů. Část pracovních činností byla směřována i do oblasti ubytování hostů – přípravy pokojů pro hosty, činnosti na recepci apod. Žáci oboru Farmář pracovali na rodinných farmách v rostlinné i živočišné výrobě. Společně s farmáři se podíleli na zajištění každodenního provozu farem. Žáci nástavbového studia Podnikání v oborech obchodu a služeb byli dvojího zaměření. Jedna žákyně byla vyučena v oboru Kuchař – číšník pro pohostinství a plnila stejné úkoly jako žáci učebního oboru, jedna žákyně byla vyučena prodavačka a pracovala v supermarketu. Její činnost byla velmi rozmanitá, doplňovala zboží, obsluhovala u pultu, balila zboží a pracovala u pokladny. Všichni žáci se seznámili s organizací práce na pracovištích, poznali technické vybavení, měli možnost porovnat jednotlivé činnosti v Holandsku a v České republice.

Z hlediska profesního se žáci velmi dobře adaptovali na podmínky v odlišném prostředí a velmi dobře se zapojili do pracovního procesu. Z hlediska komunikace v cizím jazyce však měli určité potíže v dorozumění, především s odbornou terminologií. Žáci se naučili uplatnit cizí jazyk v odborné praxi. To má velký význam pro jejich budoucí kariéru, neboť vzhledem k rostoucímu cestovnímu ruchu se budou ve své praxi stále častěji setkávat s cizinci (zejména žáci oboru Kuchař – číšník pro pohostinství). Stáže jsou proto pro žáky velice přínosné, získávají zkušenosti, motivaci k dalšímu studiu odborných předmětů a cizího jazyka.

Projekt trval od 30. 7. 2000 do 30. 7. 2002, celkové náklady dosáhly 5 493 Eur, největší nákladovou položku představovalo ubytování a stravování stážistů. Program Leonardo da Vinci umožňuje financovat projekty mobility do maximální výše 75 % přípustných nákladů, SŠ Opočno získala na program v letech 2000 – 2002 celkem 3 840 eur, což představuje 62 % z celkových nákladů na projekt.

7.3.2 Program Leonardo da Vinci 2002 – 2004

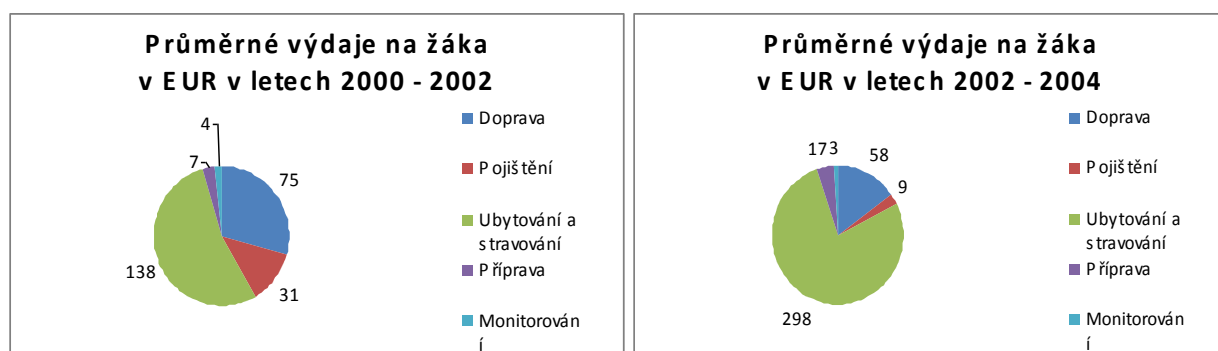
Tento projekt vycházel z velmi dobrých zkušeností s předchozím dvouletým projektem a proto byl koncipován podobným způsobem. Před samotnou stáží však byl doplněn jazykovou přípravou, která byla zaměřena především na komunikativní dovednosti a odbornou slovní zásobu. V rámci tohoto programu se uskutečnily 2 pobyty studentů v holandském Gietenu, každý v trvání 3 týdnů. Celkem do Nizozemí vycestovalo 13 žáků

z oborů Kuchař – číšník pro pohostinství, Kuchař a Farmář. Ubytování studentů probíhalo opět v rodinách a na pracovišti (v hotelu). Celkové náklady na program v letech 2002 – 2004 činily 4 996 Eur, SŠ Opočno obdržela příspěvek 2 950 Eur, což představuje 58 % z celkových nákladů na stáže.

Stážisté si zlepšili své odborné dovednosti, dále se zdokonalili v komunikaci v německém, případně anglickém jazyce, získali zkušenosti o výkonu odborných činností v Holandsku, navázali nové kontakty a získali větší samostatnost při výkonu práce. Stáž pomohla zvýšit motivaci všech žáků školy ke zlepšování odborných dovedností a k učení cizím jazykům.

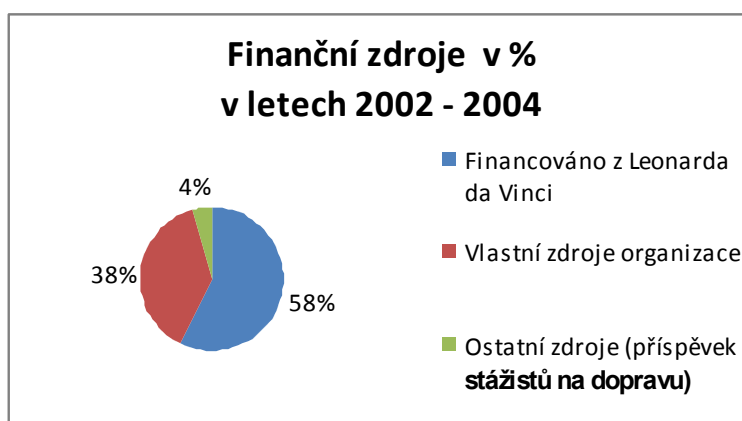
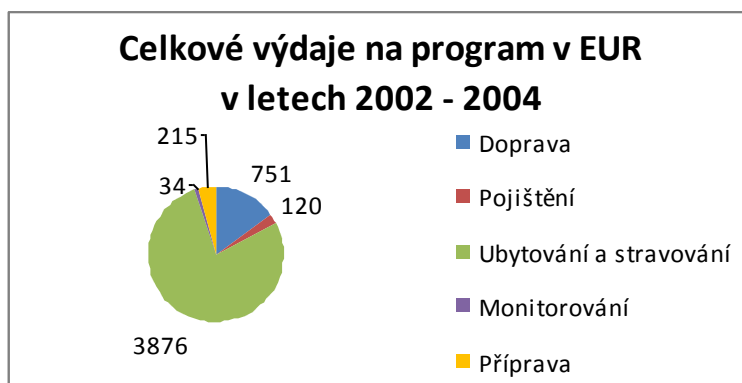
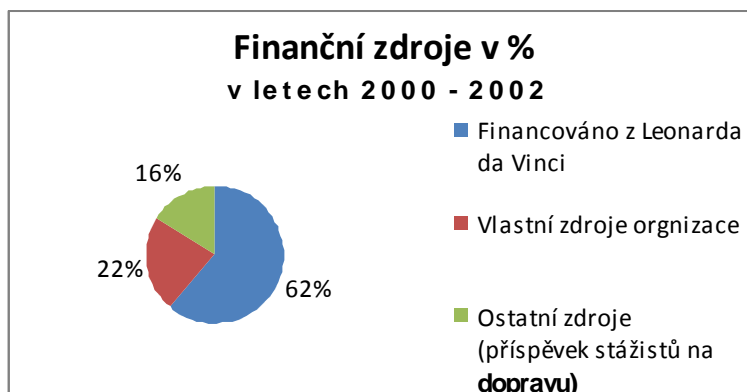
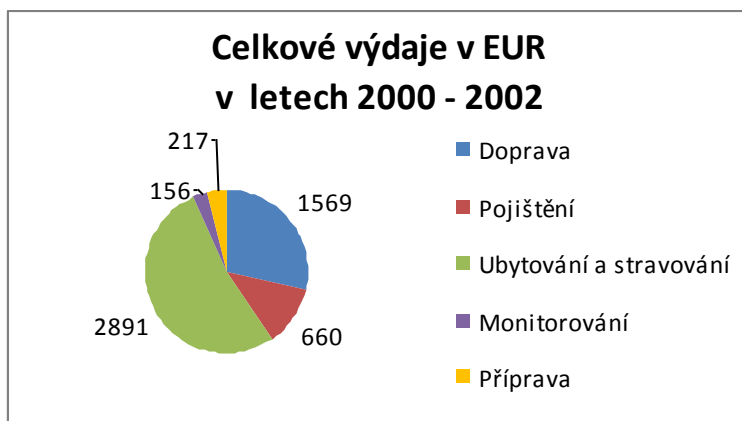
Realizace dalších mezinárodních projektů naráží na problém, který spočívá v nedostatku pedagogů s odpovídajícími odbornými znalostmi, kteří jsou zároveň vybaveni i jazykovými schopnostmi na takové úrovni, která je potřebná pro bezproblémovou komunikaci se zahraničními partnery, řízení projektu, práci na jeho cílech apod.

Program Leonardo da Vinci přispěl k tomu, že byla navázána partnerská spolupráce mezi Opočnem a holandským Gietnem. Byla podepsána dohoda o spolupráci mezi městy, ve které je vyjádřena vůle udržovat úzký trvalý kontakt a pracovní vztahy mezi městy a jejich organizacemi v oblasti společenských, kulturních a sportovních aktivit a aktivit týkajících se mládeže. Spolupráce bude zvláště zaměřena na oblast rekreace a turistického ruchu, rozvoj venkova a rozvoj digitálních technologií.

Obr. 4 Grafy výdajů z programu Leonardo da Vinci pro roky 2000-2002 a 2002-2004.

Zdroj: Data z evidence SŠ Opočno. Vlastní zpracování.

Obr. 5 Grafy finančních zdrojů a výdajů programu Leonardo da Vinci pro roky 2000-2002 a 2002-2004.

Zdroj: Data z evidence SŠ Opočno. Vlastní zpracování

7.4 Mezinárodní setkání sokolníků

V roce 1967 byl v Opočně na zakládající konferenci založen Klub sokolníků. Posláním klubu je provozování sokolnictví jako nedílné součásti kulturních tradic, myslivosti, ochrany přírody a krajiny. Se založením klubu vznikla také dlouholetá tradice národních setkání sokolníků v Opočně. Z národních setkání se po roce 1991 stala významná mezinárodní událost, na kterou se sjíždějí sokolníci a jejich příznivci nejen z Evropy. Sokolnictví se 16. 11. 2010 zařadilo na světový seznam nehmotného kulturního dědictví UNESCO.

Do roku 2007 byli sokolníci ubytováni v Hotelu Opočno, který je nyní trvale uzavřen, protože je přestavován k trvalému bydlení. Uzavření hotelu ohrozilo konání této mezinárodní akce. Vzhledem k dlouholeté tradici a smluvnímu zabezpečení honiteb organizátoři nechtěli místo setkání měnit. Od roku 2008 je hlavním ubytovatelem sokolníků domov mládeže SŠ, protože je v Opočně ubytovacím zařízením s největší kapacitou. Kromě ubytování jsou ve škole poskytovány i stravovací služby, které zajišťují žáci oboru Kuchař a Kuchař – číšník pro pohostinství. Na přípravě celé akce se podílejí pouze místní a dojíždějící žáci, protože kapacita celého DM je využita sokolníky. Vedení školy v rámci svých kompetencí vyhlašuje pro tyto dny ředitelské volno. Na DM je každoročně ubytováno cca 120 sokolníků.

Domov mládeže sídlí v pětipodlažní budově v areálu školy, kde je druhé, třetí a čtvrté patro určeno k ubytování žáků. Pokoje jsou třílůžkové, 2+2 lůžkové, každý pokoj je vybaven vlastním sociálním zařízením (WC, umývadlo a sprchový kout). Na každém ubytovacím patře je 10 pokojů třílůžkových a 7 pokojů 2+2 lůžkových. Domov mládeže svým vybavením plně vyhovuje požadavkům sokolníků.

8 Empirické šetření o významu aktivit uskutečňovaných SŠ a ZŠ Nové Město nad Metují v Opočně

8.1 Cíl empirického šetření

Střední škola jako většina škol pořádá různé společenskokulturní akce za účelem uplatnění schopností žáků a studentů, jejich dalšího rozvoje a vzdělávání a šíření dobrého jména školy. Bližší pohled na aktivity, které přesahují areál školy, přináší právě empirické šetření.

Cílem šetření je shromáždit data o významu aktivit školy, provést jejich analýzu a interpretaci. Na základě šetření je pak možné posoudit vliv těchto činností na cestovní ruch a kulturní život v regionu Opočna. V závěru budou navrženy způsoby, které by mohla škola využít či se do nich zapojit, aby pomohla rozvoji kulturního a turistického života blízkého okolí.

8.2 Použitá metoda

Shromáždění dat pro empirické šetření bylo provedeno formou polostandardizovaných rozhovorů, které probíhaly vždy pouze mezi dvěma osobami – tzn. tazatelem a respondentem.

Před samotným dotazováním byli respondenti seznámeni s tím, že poskytují data za účelem empirického šetření, které je součástí bakalářské práce. Zároveň byla všem zkoumaným osobám nabídnuta možnost seznámit se s výsledky šetření po jeho skončení. Dotazovaným osobám pak byly předčítány jednotlivé otázky z předem připraveného seznamu, který byl pro všechny zúčastněné respondenty neměnný. Pro případ, že by se respondenti nedokázali pravdivě a přesně vyjádřit, byli připraveny následné, doplňující otázky, tzv. sondy. K rozhovorům byly nejprve vybrány kompetentní osoby zastupující školu – zástupce ředitele pro teoretické vyučování a zástupce ředitele pro praktické vyučování. Na základě od nich získaných podrobností probíhaly rozhovory s dalšími respondenty. Jednalo se především o organizátory, kteří se na akcích přímo podíleli: vedoucí učitel odborného výcviku – gastroobory, vedoucí učitel odborného výcviku – zemědělské obory, vedoucí domova mládeže, učitelka německého jazyka, učitelka anglického jazyka a učitelka odborného výcviku. Rozhovorů tak proběhlo celkem osm.

V interview byly zkombinovány otázky uzavřené a otevřené. V uzavřených

otázkách byly respondentům nabídnuty určité možné alternativy. V otevřených otázkách se po respondentech vyžadovalo, aby sami formulovali odpověď. Rozhovor začínal jednoduchou uzavřenou otázkou. Dále byly zařazovány otázky s komplikovanějšími odpověďmi. Otázky byly koncipovány pro každou ze sledovaných aktivit samostatně, tzn. Vánoce v Opočně, Malé granty, program Leonardo da Vinci, Mezinárodní setkání sokolníků v Opočně, byly pokládány v tomto pořadí:

1. *Jaká je Vaše pozice ke sledované aktivitě? (aktivně se podílím na přípravě, akce se účastním pouze jako divák, s uvedenou aktivitou nemám nic společného)*
2. *Kdo se podílí na přípravě a realizaci akce?*
3. *Jak vznikl nápad na tuto akci?*
4. *Co je jejím cílem?*
5. *Jakou působnost má akce? (místní, regionální, národní, mezinárodní)*
6. *Přispívá daná akce k rozvoji regionu? Pokud byla daná odpověď kladná, následovala otázka: Jakým způsobem?*
7. *Je uvedená aktivita dle Vašeho názoru dostatečným způsobem prezentována na veřejnosti?*
8. *Chcete uvést ještě něco důležitého k této akci? (doporučení, problémy aj.)*
9. *Můžete uvést další aktivity školy, které podle Vašeho mínění, přispívají k rozvoji regionu?* Tato otázka byla respondentům položena pouze jednou v samotném závěru interview.

V případě, že respondent váhal s některou odpovědí, byla mu otázka znovu zopakována. Pokud byla odpověď příliš stručná, byla dotazovanému položena neutrální otázka „*Povězte mi o tom víc.*“

8.3 Analýza a interpretace šetření

Všichni respondenti, kteří byli osloveni, souhlasili s dotazováním. Jejich odpovědi byli průběžně písemně zaznamenávány. Největší problémy činily respondentům otázky č. 3 u aktivity Malé granty a programů Leonardo da Vinci, dále pak druhá část otázky č. 6 téměř u všech zkoumaných aktivit. Obě otázky patří do kategorie otevřených otázek, kdy se od dotazovaných osob vyžadovalo, aby svůj názor interpretovali. Na otázku č. 3 u akce Malé granty polovina dotazovaných odpověděla, že neví. U první části otázky č. 6 se všichni

respondenti jednoznačně shodli, že dané akce přispívají k rozvoji regionu. Problém však činilo, když měli vyjádřit, jakým způsobem. Jejich odpovědi byly zpočátku obecné, proto musely být použita doplňující sonda „*Povězte mi o tom víc.*“

Výstavy Vánoce v Opočně se všichni dotazovaní účastnili jako organizátoři. Mezi další aktéry uvádějí všechny zaměstnance školy, tzn. pedagogické i nepedagogické pracovníky, a studenty školy, což dohromady představuje tým zhruba 200 osob. Výstava byla primárně koncipována jako doprovodný program při náboru žáků, postupně se z ní stala prestižní událost, která do malého města během dvou dnů přiláká téměř tolik návštěvníků, jako má město samé. Akce má podle respondentů regionální význam. Dotazovaní se shodli, že výstava přispívá k rozvoji Opočna, zejména vede ke zvýšení počtu návštěvníků města. Zároveň zmiňují ekonomický efekt pro školu, který plyne především ze vstupného, z prodeje výrobků žáků (cukroví, svícný) a z poskytování stravování. Čistý výnos z akce obohatí rozpočet školy každoročně o cca 100 000 Kč. Uvedená aktivita je podle výsledků šetření velmi dobře propagována v regionálním tisku (Opočenské noviny, Rychnovský Deník, Orlický týdeník) a v rozhlasovém vysílání regionálních stanic (Hitrádio Magic, Rádio OK Hradec Králové). Akce má v Opočně již čtrnáctiletou tradici, kterou by nikdo z organizátorů nerad přerušil. Určitým problémem začíná být rostoucí počet návštěvníků, který už není škola schopna dále kapacitně pojmout tak, aby nebyl narušen klidný průběh výstavy.

Na realizaci Malých grantů se podíleli také všichni dotazovaní. Jako další organizátory uvádějí především aktivní žáky školy, zejména pak z oboru Kuchař. Polovina dotazovaných si nemohla vzpomenout, jak nápad na akci vznikl, ostatní uvádějí jméno zástupce ředitele školy pro teoretické vyučování, který byl proškolen jako projektový manažer a studentům pomáhal zejména s teoretickou přípravou projektů. Cílem akce bylo podle respondentů podnítit vlastní aktivitu a iniciativu žáků. Dotazovaní uvádějí 2 různé kategorie působnosti, a to místní a regionální. Respondenti se domnívají, že Malé granty přispěly k rozvoji regionu, protože zejména díky velké publicitě v tisku, rozhlase i televizi se Opočno mohlo zapsat do podvědomí lidí jako místo, kde se něco děje. Respondenti by rádi v těchto projektech pokračovali, ale setkávají se s nezájmem žáků. Vzhledem k tomu, že projekty by měli především iniciovat a realizovat sami studenti, jde o zásadní problém, jak u nich vlastní aktivitu vyprovokovat.

Do programu Leonardo da Vinci se respondenti zapojovali různě. Na základě interview bylo zjištěno, že na samotné přípravě se nejvíce podílel zástupce ředitele pro teoretické vyučování a učitelky cizích jazyků. Vzhledem k tomu, že tito aktéři jsou zároveň i respondenty daného šetření, pouze oni dokázali odpovědět na otázku, jak vznikl nápad na akci. O možnosti zapojit školu do projektu zahraničních odborných stáží se dozvěděly učitelky cizích jazyků na odborném semináři. Na přípravě akce se tedy podílely zejména učitelky cizích jazyků a zástupce ředitele pro praktické vyučování. Do programu Leonardo da Vinci se škola dle názoru dotazovaných zapojila proto, aby žáci byli připraveni pro práci v odborném cizojazyčném prostředí. Všichni respondenti uvedli, že akce má mezinárodní působnost a uvedená aktivita byla podle názoru většiny respondentů řádně prezentována na veřejnosti. Tři respondenti uvedli, že díky tomuto programu byla navázána partnerská spolupráce mezi Opočnem a hostitelským městem Gieten v Nizozemí. Zároveň se tito aktéři shodli v tom, že by rádi pokračovali v mezinárodních stážích. Problémem však je, že se výrazně mění skladba žáků ve škole. Postupně přichází do prvních ročníků stále více žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, v jejichž oborech není zahrnuta výuka cizích jazyků. Tito žáci by dle respondentů rádi vycestovali do zahraničí, ale neznalost cizího jazyka jim v tom brání. Škola proto nabídla těmto žákům cizí jazyk formou nepovinného předmětu. Protože se však jednalo ve většině případů o žáky s vývojovými poruchami učení nebo chování, jejich zájem velice brzy opadl a vedení školy muselo nepovinnou výuku cizích jazyků ukončit. Dva dotazovaní dále uvádějí, že díky stáži se jim podařilo navázat nové osobní kontakty s holandskými občany, které přetrvávají dosud a zúčastněné rodiny se vzájemně navštěvují.

Poslední sledované aktivity – setkání sokolníků – se také aktivně účastní všichni respondenti. Z šetření vyplývá, že danou akci v areálu školy zabezpečují všichni zaměstnanci školy, místní a dojíždějící žáci. Všichni respondenti uvedli, že akce je připravována na základě žádosti Klubu sokolníků Českomoravské myslivecké jednoty. Zároveň také sdělili, že škola není organizátorem akce, ale spíše servisní organizací, která zabezpečuje ubytování a stravování účastníků sokolnického setkání. U otázky č. 4 se odpovědi respondentů rozcházel. Někteří dotazovaní uvedli, že cílem je především udržení tradice lovu s dravci, tzn. cíl určili z pohledu sokolníků. Těmto respondentům proto byla položena ještě doplňující otázka: „Proč realizuje tuto akci právě škola?“ Na tuto otázku pak respondenti uvedli, že především z ekonomického hlediska.

Z pohledu zjištěných faktů lze konstatovat, že uvedené aktivity mají význam pro rozvoj lokality v oblasti cestovního ruchu a kultury, zvyšují atraktivitu města. Z pozice školy mají uvedené aktivity především vliv na vytváření dobrého jména školy, některé z nich mají kladný finanční dopad na rozpočet školy. Kromě uvedených akcí provozuje škola i jiné dílčí činnosti, které mají podle dotazovaných vliv na rozvoj regionu. Mezi ně například patří účast na každoročních zářijových Krajských dožínkových slavnostech v Hradci Králové, dále prezentace květinových aranžmá pro veřejnost a prodej keramických výrobků na Svatováclavských slavnostech v Dobrušce, samostatná expozice na výstavě Zahrada východních Čech v Častolovicích aj.

9 Závěr

Škola sice nepatří mezi hlavní aktéry regionálního rozvoje, ale vzhledem k oborům, které se na škole vyučují, a také díky materiálně-technickému vybavení, se podílí na aktivitách, které přispívají jednak přímo k rozvoji lokality, nebo se podílí jako spoluaktér.

Jako doporučení pro hlubší zapojení školy do rozvoje regionu je navrženo rozšířit či navázat spolupráci s dalšími aktéry regionálního rozvoje. Z orgánů samosprávy lze na obecní úrovni jmenovat Městský úřad Opočno, pro který může škola zabezpečovat např. cateringové služby, rauty apod. Dále je vhodné rozvíjet spolupráci s ostatními školami (MŠ, ZŠ, ZUŠ) při společenských, kulturních a sportovních příležitostech. V rámci regionální a nadregionální reprezentace školy je doporučeno udržovat již získané mezinárodní kontakty a navazovat nové (vzhledem k poloze Opočna – např. v blízkém Polsku).

Na základě informací získaných empirickým šetřením lze také navrhnout obecná doporučení, která posílí pozici školy v regionu samotném. Vytvořit dlouhodobě prosperující vzdělávací instituci, která bude schopná pružných reakcí na změnu poptávky trhu a bude poskytovat vysokou úroveň vzdělávání a výchovy s ohledem na možnosti a schopnosti žáků. Je třeba rozvíjet praktickou stránku vzdělávání, aby byli žáci všestranně připraveni pro práci v odborném prostředí podle svého zaměření. Je vhodné více rozvíjet spolupráci s pracovišti odborného výcviku i zaměstnavatelskými firmami žáků a posilovat zpětnovazebné předávání informací. Pro propagaci školy v médiích, udržování vztahů s regionálním tiskem je vhodné pověřit konkrétního zaměstnance školy, aby tyto činnosti zabezpečoval.

Modernizace a udržování kroku s novými trendy v odborných oblastech však předpokládá dostatek finančních prostředků. Jako jedna z dalších možností se jeví financování z doplňkové činnosti (zřizovatel povolil doplňkovou činnost – hostinské služby a ubytování, aby organizace mohla lépe využívat své hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců). V podstatě je to nejsnazší způsob, jakým může organizace dospět k zlepšenému hospodářskému výsledku, který je následně zdrojem peněžních příjmů. Je doporučeno, aby škola více inzerovala nabídku prázdninového ubytování na domově mládeže, které může rozšířit o poskytování stravovacích služeb, případně může pronajímat tělocvičnu apod. V dnešní době je samozřejmostí financování různých projektů a aktivit z fondů EU, proto je vhodné se pokusit více čerpat z jednotlivých programů.

10 Seznam použitých zdrojů

- ADAMČÍK, S. *Regionální politika a management regionů, obcí a měst*. Vysoká škola báňská - Technická univerzita. Ekonomická fakulta. 2000. 133s. ISBN 8070788372.
- BERAN, V.; DLASK, P. *Management udržitelného rozvoje regionů, sídel a obcí*. Academia. 2005. 323 s. ISBN 802001201.
- BLAŽEK, J.; UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, klasifikace*. Praha: Karolinum, 2002. 211s. ISBN 80-246-0384-5.
- DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 2000. 374s. ISBN 978-80-246-0139-7
- GAVLASOVÁ, I a kol.. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vyd. Brno: Georgetown. 2007. 138 s. ISBN 978-80-86251-20-2.
- HUDEČKOVÁ, H.; LOŠŤÁK, M.; ŠEVČÍKOVÁ, A. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. Česká zemědělská univerzita v Praze. Provozně ekonomická fakulta. 2006. 189 s. ISBN 8021314133.
- KADERÁBKOVÁ, J.; TRHLÍNOVÁ, ZK. *Region a regionální vědy: (vybrané sociální, kulturní a environmentální aspekty)*. Vysoká škola finanční a správní. 2008. 77 s. ISBN 8074080099.
- KOLEKTIV AUTORŮ. *Úvod do regionálních věd a veřejné správ*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o. 2007. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.
- MAJEROVÁ, V.; MAJER, E. *Empirický výzkum v sociologii venkova a zemědělství. Část II*. 2. vyd. Česká zemědělská univerzita v Praze. Provozně ekonomická fakulta. 2007. 275 s. ISBN 978-80-213-1698-0
- MMR. 2010. *Regionální disparity v územním rozvoji ČR*. VŠB TU. Ostrava.
- RATHOUSKÝ, V.; LIKOVSKÝ, Z. *Opočno 1068 – 2000. Historie v datech*. 1. vyd. Výzkumný ústav pivovarský a sladařský v Praze. 2006. ISBN 80-860576-20-5.
- VAŠKO, M. *Cestovní ruch a regionální rozvoj*. Oeconomica. Vysoká škola ekonomická v Praze. 2002. 95 s. ISBN 8024504456.
- TVRDÝ, L. *Trh práce a vzdělanost v regionálním kontextu*. Vysoká škola Báňská – Technická univerzita Ostrava. 2007. 221 s. ISBN 8024816652.

Internetové zdroje:

ČESKO. *Zákon č. 248/2000 Sb., ze dne 29. června 2000, O podpoře regionálního rozvoje.*

In Sběrka zákonů. Částka 73. [online]. [cit. 2011.01.10]. Dostupný z portal.gov.cz/zakon/248/2000.

ČSÚ. [online]. [cit. 2011.03.19]. Dostupný z www.czso.cz/.

EURACTIV. *Komunitární programy* [online]. [cit. 2011.01.10]. Dostupný z <http://www.euractiv.cz/komunitarni-programy>.

FONDY EU. *Programy 2007–2013* [online]. [cit. 2011.01.10]. Dostupný z <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013>.

FONDY EU. *OP Lidské zdroje a zaměstnanost* [online]. [cit. 2011.01.10]. Dostupný z <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Lidske-zdroje-a-zamestnanost>.

FONDY EU. *OP Výzkum a vývoj pro inovace* [online]. [cit. 2011.01.10]. Dostupný z <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Vyzkum-a-vyvoj-pro-inovace>.

FONDY EU. *OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost* [online]. [cit. 2011.01.10]. Dostupný z <http://www.strukturalni-fondy.cz/opvpk>.

FONDY EU. *OP ROP NUTS II Severovýchod* [online]. [cit. 2011.01.10]. Dostupný z <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/64ffb8d7-0810-441d-83c2-fd13710eedb3/ROP-NUTS-II-Severovychod>.

MMR. 2007. *Národní strategický referenční rámec ČR 2007–2013*. [online]. [cit. 2011.01.10]. Dostupný z <http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=5a5a7a80-ae4c-48e2-add9-0719b2872d7a>.

MMR. *Strategie regionálního rozvoje ČR*. [online]. [cit. 2011.01.10]. Dostupný z <http://www.culturenet.cz/res/data/002/000256.doc>.

Přílohy

Příloha A: Vlastní fotografie a) škola, b) Vánoce v Opočně, c), d) Malé granty, e,f) Mezinárodní setkání sokolníků

a)

b)

c)

d)

e)

f)

